

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Tommy Nilsson
Ann-Christine Kinch

Våga visa 2013 föräldra- och elevenkät

Inledning

Under våren 2013 genomförde företaget Pilen kundundersökningar gällande förskola, familjedaghem och skola i Täby kommun. Enkäterna går även under namnet *Våga visa* och genomförs i ett tiotal¹ kommuner där flertalet frågor är gemensamma. Dock finns det även utrymme för kommunspecifika frågor, en möjlighet som Täby kommun utnyttjat. De kommungemensamma frågorna är kopplade till läroplanens målområden, skolans styrning och ledning samt ett allmänt omdöme om verksamheten. Enkäterna går ut till föräldrar med barn i förskola, familjedaghem, förskoleklass samt årskurserna 2, 5 och 8. Dessutom får eleverna i årskurserna 5 och 8 besvara enkäten. Enkäterna har besvarats postalt eller digitalt.

Bifogat denna rapport är totalresultaten för respektive grupp för att nämndens ledamöter ska kunna bilda sig en egen uppfattning om tendenser. Utredarna har i föreliggande analys valt ut vissa fokusområden som framför allt utgår ifrån nämndens mål med tillhörande mått. Även andra förändringar som ansetts vara av vikt har lyfts.

Resultaten som presenteras i rapporten avser både fristående och kommunala verksamheter. Detta är viktigt att ha i åminnelse eftersom nämnden kontrollerar och styr de kommunala verksamheterna. Alla familjedaghem och merparten av förskolorna drivs av enskilda huvudmän. Kommunen driver endast två förskolor.

Redovisning

Presentation av resultaten sker i tre delar; först resultaten från föräldraenkäterna gällande förskola och familjedaghem, sedan resultaten från föräldraenkäterna gällande grundskola (förskoleklass, årskurs 2, 5 och 8) och avslutningsvis resultaten från elevenkäterna (årskurs 5 och 8).

¹ Nacka, Danderyd, Ekerö, Norrtälje, Täby, Sollentuna, Upplands Väsby, Värmdö, Vallentuna och Österåker

Svarsfrekvenserna för 2013 års Våga visaenkät är enligt följande:

Föräldrar, familjedaghem	87 svar	92 procent
Föräldrar, förskola	2858 svar	73 procent
Föräldrar, förskoleklass	623 svar	64 procent
Föräldrar, årskurs 2	701 svar	74 procent
Föräldrar, årskurs 5	542 svar	70 procent
Föräldrar, årskurs 8	528 svar	67 procent
Elever, årskurs 5	698 svar	90 procent
Elever, årskurs 8	698 svar	90 procent

Föräldraenkäter för förskola och familjedaghem

Föräldrarna med barn i förskola och familjedaghem är överlag mycket nöjda, både i Täby såväl som i andra kommuner som är med i Våga visa. Avseende familjedaghemmen ligger resultaten i paritet med övriga kommuners, medan resultaten för förskolorna i Täby, trots höga siffror, ligger under övriga kommuners genomsnitt på de flesta frågorna. Undantaget är trivsel och trygghet där Täbys resultat är i överensstämmelse med genomsnittet för samtliga kommuner i undersökningen.

Föräldrar i Täby anser att familjedaghemmen bedriver en bra verksamhet. Dessutom framgår av resultaten att allt fler är nöjda, varför tendensen är stigande. Mot den positiva bakgrunden kommer analysen här att fokusera på de förbättringsområden som ändå finns. På ett antal påståenden använder en stor andel av föräldrar svarsalternativet "vet inte". Exempelvis svarar var fjärde förälder att de inte vet om familjedaghemmet arbetar med att få barnen att förstå matematik och var sjunde förälder vet inte om familjedaghemmet dokumenterar vad barnen lär sig. Även arbetet med kränkande behandling och klagomålshantering har fått hög andel "vet inte". Andelen som svarat "vet inte" har sjunkit under de senaste åren vilket är bra. Men som framgår finns det också lite kvar att (våga) visa på.

Påståendena om just matematik och dokumentation är två av fyra påståenden som också renderar en stor andel som inte håller med (markerat med rött i de bilagda tabellerna). De andra två är påståendena om information om läroplaner och styrdokument samt information om klagomålshantering. För förskolorna tillkommer frågorna om arbetsro i barngruppen, föräldrars inflytande, förtroende för förskolechefen och inte minst barngruppernas storlek som får sämst resultat av alla påståenden. Endast 61 procent av föräldrarna i förskolorna är nöjda med barngruppernas storlek, vilket kan jämföras med familjedaghemmen där 100 procent är nöjda. Dock ska tilläggas att pendeln slår åt det positiv hållet i jämförelse med år 2012.

Föräldrarna med barn i förskolan har de senare åren signalerat en allt större nöjdhet med förskolornas arbete. Så är fallet även i år. Exempelvis kan nämnas att påståendet om trivsel gått från 91 till 98 procent på två år och påståendet om

förskolan är stimulerande för barnet har ökat från 81 till 92 procent under samma tidsperiod.

Precis som för familjedaghemmen är föräldrarna nöjda, men förskolornas resultat i Täby ligger under genomsnittet bland de kommuner som deltar i Våga visa. Läget är sådant att förskolorna i Täby ligger under genomsnittskommunen på de allra flesta frågorna. För trivsel och trygghet är värdena dock desamma som genomsnittet för övriga kommuner. De påståenden som framför allt bidrar till att Täby ligger under genomsnittet är påståendena om att utveckla barnens språk, att få barnen att förstå matematik, dokumenteringen av kunskaper, arbetsro, arbetet mot kränkande behandling samt informationen om klagomålshanteringen. Precis som för familjedaghemmen finns stora andelar "vet inte"-svar på vissa av dessa påståenden, vilket tyder på en informationsproblematik.

NKI - nöjd kund index för förskolor och familjedaghem

Inom ramen för Täbys kommuns specifika frågor, finns frågor som rör nöjd kund index. Dessa har avvikande skalsteg. För nöjd kund index har respondenten för varje delfråga att svara på en tiogradig skala med yttre skalsteg; inte alls respektive i högsta grad, långt ifrån respektive mycket nära.

Resultaten redovisas på en indexskala 0-100. Förskolornas och familjedaghemmens samlade resultat presenteras nedan.

Nöjd-kund-index	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Förskolor	77,2	72,4	73,7	74,1	72	77,3	78
Familjedaghem	88,1	82,0	86,5	90,6	89	91,4	91

Jämförande NKI 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 och 2013 indexskala 0-100

Resultaten för 2013 är för förskolorna bättre än tidigare år och i en uppåtgående kurva efter nedgången 2008. I verksamhetsplanen för 2013 redovisas nöjd kund index som en indikator att följa över flera år.

Återkoppling till förskolor och familjedaghem

Tillsynsansvariga pedagoger ger vid årliga tillsynsbesök återkoppling till förskolor och familjedaghem. Enkäterna finns tillgängliga på kommunens hemsida www.taby.se.

Föräldraenkäter för grundskoleelever

Föräldrarna med sina barn i förskoleklass och årskurs 5 är betydligt mindre nöjda i år än motsvarande grupp i fjol. Föräldrarna med barn i förskoleklass är framför allt mindre nöjda med området *utveckling och lärande*. Under områdena *ansvar och inflytande* samt *normer och värden* finns oroväckande stora andelar som använt sig av svarsalternativet "vet inte". Vissa nedgångar finns i övrigt men i stort är situationen densamma som senaste åren. Samma tendenser som ovan

återfinns bland svaren för föräldrarna med barn i årskurs 5 men här är även övriga områden på klar nedgång jämfört med ifjol. Det är vanskligt att dra några långtgående slutsatser för att resultaten sjunker från ett år till ett annat men många av tendenserna återfinns i övriga svarsgrupper, dock framgår de tydligast bland dessa föräldrar. Det ska också sägas att föräldrarna med barn i årskurs 5 var klart nöjdast av grupperna i fjolårets Våga visa, varför ett visst fall kan ha varit att vänta.

Resultaten i föräldraenkäterna som avser årskurs 2 och 8 är i paritet med fjolårets enkät. Föräldrarna med barnen i årskurs 2 ger överlag mycket höga omdömen åt skolorna, varför verksamheterna i stort måste anses fungera mycket bra. Med det i minnet finns det naturligtvis påståenden som drar ner helhetsbilden en aning. Dessa påståenden handlar om delaktighet i planering, arbetsro i skolan och hur föräldrarna upplever sig bemötta av skolan. Föräldrarna med barnen i årskurs 8 har under alla år varit de som varit mest missnöjda, både i Täby och i övriga kommuner som deltar i Våga visa. I år ligger dock siffrorna kvar på ungefär samma nivå som fjolåret. Området *utveckling och lärande* har emellertid sjunkit ytterligare något. De svar som borde leda till en diskussion på många skolor ligger under *normer och värden*. Arbetsron får dålig kritik, liksom upplevelsen av hur skolan arbetar med kränkningar. Den stora andelen som svarat "vet inte" påvisar att skolornas informationsarbete inte nått fram, alternativt att föräldrarna inte har intresserat sig för informationen de fått tillgång till. Samma bild visas upp under området *skola och hem*, där endast sex av tio instämmer med påståendena om föräldrainflytande och att skolan är intresserad av synpunkter.

I enkäterna som riktas till föräldrarna med barn i förskoleklass och i årskurs 2 ställs fem frågor om fritidshemmen. Den förra gruppens omdömen hamnar ungefär på samma nivå som i fjol medan den senare gruppens omdömen överlag blivit bättre. Två av påståendena drar ner totalomdömet; *mitt barn är med och påverkar de gemensamma aktiviteterna på fritidshemmet* och *personalen informerar mig om hur mitt barn har det på fritidshemmet*. I övrigt är som sagt omdömena höga.

Elevenkäter för grundskoleelever

I elevenkäterna är det flera påståenden som också påverkar resultat i de av nämnden uppsatta målen i verksamhetsplanen. Målet om att *skoldagen ska präglas av trygghet, glädje och nyfikenhet* är helt uppbyggt av resultaten i Våga visa. 92 procent av eleverna är trygga (93 procent av eleverna i årskurs 8, 91 procent av eleverna i årskurs 5). Vidare tycker cirka 80 procent (75 respektive 84 procent) att det är roligt att gå till skolan. Det stora problemet ligger i resultatet på påståendet om nyfikenheten att lära sig mer. Endast 43 procent av eleverna i årskurs 8 instämmer, medan 65 procent av femteklassarna gör det.

Femteklassarnas resultat på dessa tre påståenden har dessutom sjunkit med mellan fyra och åtta procentenheter sedan fjolåret. Åttondeklassarnas resultat är lägre men med en mer stabil tendens.

Under effektmålet *skolan ger elever förutsättningar för utveckling och lärande* återfinns två mått som hämtas från Våga visa. Påståendet om att det råder arbetsro instämmer 69 procent av eleverna i årskurs 5 och 67 procent av eleverna i årskurs 8. Detta ska jämföras med målvärdet i verksamhetsplanen på 80 procent. Vidare ger två påståenden underlag för måttet om delaktighet; eleverna är med och bestämmer samt att lärarna tar hänsyn till elevernas åsikter. En sammanvägning av resultatet gör att totalvärdet blir 64 procent², det vill säga en bra bit under målvärdet på 80 procent. Anmärkningsvärt är att inte ens hälften av åttondeklassarna anser att de är med och påverkar hur arbetet ska ske med olika skoluppgifter.

Andra delfrågor som drar ner det sammanlagda omdömet är påståendet om stress. Ungefär var fjärde femteklassare och tre av fem åttondeklassare är stressade av skolan. Orsakerna kan vara många men det ger signaler om att elevernas situation på den enskilda skolan måste diskuteras. Därmed behöver det inte per automatik vara så att de har för mycket att göra, utan att eleverna kanske behöver mer hjälp med exempelvis studieteknik.

På flera områden pekar siffrorna nedåt. Jämfört med övriga kommuner i Våga visa har Täby tappat en del. Av spindeldiagrammen (i respektive bilaga) framgår att Täbys elever ger sämre omdömen om skolan än genomsnittet i övriga Våga visakommuner.

² Resultatet fås av att lägga ihop andelen som instämmer i något av påståendena *eleverna är med och bestämmer hur vi ska arbeta med olika skoluppgifter* samt *lärarna i min skola tar hänsyn till elevernas åsikter*. Eftersom antal och andel elever i de två elevenkäterna är exakt desamma läggs andelarna ihop och divideras med antalet påståenden, enligt följande: $(49+68+60+80=257/4)$.